

SLAGET VED JYLLAND

AF

JOHN BUCHAN

OFFICIEL BERETNING

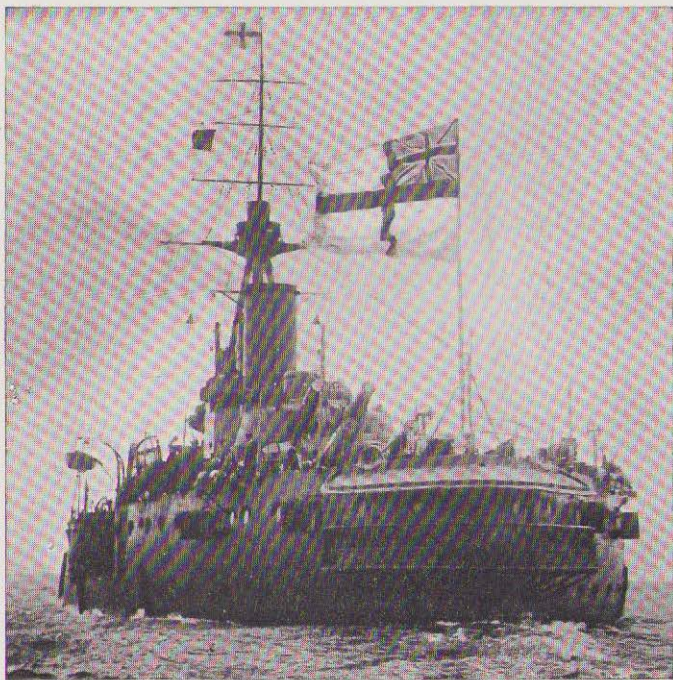

V. PIOS BOGHANDEL - POVL BRANNER
NØRREGADE — KØBENHAVN — 1916

Autoriseret Oversættelse ved

OTTO WADSTED

kgl. Translator.

H.M.S. „IRON DUKE“.

Fra den Dag, da Krigen udbrød, holdtes den britiske Flaade oppe ved Haabet om engang et eller andet Sted at møde den tyske Højsøflaade i en Kamp paa det aabne Hav. Det havde været dens Haab lige siden den varme Augustdag, da de store Slagskibe forsvandt for Øjnene af dem, der betragtede Englands Kyster. Tanken om Slag havde trøstet Englands Sømænd i de lange Maaneder, i hvilke de havde ligget i Storm og Sne i de nordlige Have. Siden Begyndelsen af Aaret 1916 var dette Haab gaaet over til at blive en klippefast Tro. Nogen særlig Grund var der ikke dertil, kun den almindelige Grund, at efterhaanden som Tysklands Sag blev mer og mer fortvivlet, vilde det blive nødvendigt for det at gribe til ethvert muligt Kampmiddel. Da Stormløbet mod Verdun efterhaanden kom til at koste mere og mere Blod og endda viste sig frugtesløst, og da Ruslands Armeer begyndte at røre paa sig ved Sommerens Begyndelse, saa det ud, som om Tiden var kommet for Tyskland til at gøre det fortvivlede Tærningekast.

Det lange Vagthold virkede opslidende paa alle Sømænds Nerver og Humør, særlig paa Folkene paa den engelske Slagkrydserflaade, der udgjorte den første Linie af Englands Søstyrke. Det var Slagkrydsernes Hverv med Mellemrum at gøre Strejftog over Nordsøen og være de første paa Pladsen, hvis Fjenden skulde vise sig. — Det var

Storflaadens Avantgarde, dens *corps de choc*, det var Hundene, som skulde gaa ilag med Vildtet og holde det fast, indtil Jægerne fra Slagflaaden kom til. Derfor var deres Øverstkommanderendes Opgave i særlig Grad spændende og anstrengende. Chancen kunde komme, hvad Dag det skulde være; derfor var der knap Tid paa Søvn, og der maatte stadig passes paa. Han vilde blive nødt til i Hast at træffe en alvorlig Afgørelse, thi det var sikkert, at den længselsfuldt ventede Lejlighed maatte fremtvinges før Forfaldstid. For at bringe Fjenden til Aktion maatte man løbe en vis Risiko, og en Flaades Styrke er skrøbeligere og mindre generstattelig end en Hærs. Thi tillands kan der foretages nye Udskrivninger og et nogenlunde brugbart Infanteri uddannes paa et Par Maaneder, men det tager to Aar at bygge en Krydser og tre Aar at erstatte et Slagskib. Tyskland satte sit Haab til Sejgpineri eller til ved en eller anden lykkelig Hændelse at faa Englands overlegne Styrke slidt ned, indtil dets egen var den jevnbyrdig. En overilet Handling fra en engelsk Admirals Side kunde faa dette Haab til at gaa i Opfyldelse; men paa den anden Side kunde England ikke faa Tag i sin undvigende Fjende uden at indlade sig paa dristige, maaske endog dumdristige Kup.

Hidindtil havde Sir David Beatty og Slagkrydserne ikke haft Heldet med sig. Vi maa ikke betragte Nordsøen i denne Periode som et Søterritorium, paa hvilket der kun vajede Flag fra engelske eller neutrale Skibe. Fra det minefyldte Farvand omkring Helgoland som sikker Basis gjorde de tyske Krigsskibe lejlighedsvis Udflugter — de kunde jo da ikke blive liggende i Havn og raadne op i al Evighed. Tyske Slagkrydsere havde mere end én Gang gjort Razziaer paa den engelske Kyst. Dets Slagskibe havde gjort anselige

Fremskridt i korte Kredse i Nærheden af Jyllands og Slesvigs Kyster. Men hidindtil havde Sir David Beatty været uheldig. I Slaget i Helgolandsbugten den 28. August 1914 havde hans store Skibe ikke truffet farligere Modstandere end fjendtlige Krydsere. Da Strejftøget mod Hartlepool foretoges i December samme Aar, var det netop paa Grund af Taage ikke lykkedes ham at afskære Fribytterne. I Slaget paa Dogger-Bankerne den 24. Januar 1915 forhindrede en ulykkelig Hændelse paa hans Flagskib ham i at ødelægge hele den tyske Slagkrydser-Eskadre. Det var tydeligt, at den tyske Flaade, hvis Englænderne fik fat i den paa en af dens hastige Udflugter, ikke vilde slaas, medmindre den klarlig havde Fordelen paa sin Side. Hvis derfor Kampen i det hele blev optaget, saa' det ud, som om England, i alt Fald paa dennes første Stadium, vilde komme til at slaas med meget smaa Chancer.

Torsdagen den 30. Maj om Eftermiddagen forlod Gros'tet af den engelske Storflaade sin Basis paa et af dens sædvanlige Strejftog. Den sejlede i to Afdelinger. Mod Nord gik Slagflaaden under Sir John Jellicoe, — 1ste, 2den, 3die og 4de Kamp-Eskadrer: den ene Slagkrydsereskadre (den 3die) under Kontreadmiral Horace Hood, 1ste Krydser-Eskadre under Kontreadmiral Baronet Robert Arbuthnot; 2den Krydser-Eskadre under Kontreadmiral Heath og 4de lette Krydser-Eskadre under Kommandør le Mesurier, samt 4de, 11te og 12te Flotille af Torpedoødelæggere. Længere mod Syd rykkede Slagkrydser-Flaaden frem under Sir David Beatty. 1ste og 2den Slagkrydser-Eskadre og 5te Slag-Eskadre under Kontreadmiral Evan-Thomas, bestaaende af fire Skibe af *Queen Elisabeth*-Klassen, 1ste, 2den og 3die lette Krydser-Eskadre, og 1ste, 9de, 10de og 11te

Flotille af Torpedoødelæggere. Man vil lægge Mærke til, at de to Afdelinger af Storflaaden ikke var skarpt adskilte i Slagskibe og Slagkrydsere, idet Sir John Jellicoe med sig havde en Eskadre af Slagkrydsere, medens Sir David Beatty havde under sig en Eskadre af de sværeste Slagskibe. —

Den sidste Dag i Maj Maaned om Morgenen stak ogsaa den tyske Højsøflaade i Søen og sejlede mod Nord omtrent et Hundrede Sømile fra den jyske Kyst. Først kom Admiral von Hipper's Slagkrydsere, fem i Tallet, med det sædvanlige Tilbehør af Krydsere og Ødelæggere. Efter den kom Slagflaaden under Admiral von Scheer. Paa et Par Undtagelser nær var alle den tyske Flaades vigtigste Skibe med paa denne Ekspedition. — Hvad v. Scheer's Formaal var, derom kan man kun have Formodninger. Han kan — efter at have faaet Underretning om den engelske Flaades Bevægelser — have haabet at kunne engagere og ødelægge en Afdeling af den engelske Flaade, førend Resten kunde komme denne Afdeling til Hjælp. Det kan ogsaa være, at han har tænkt at gøre en Razzia mod et eller andet Punkt af den engelske Kyst. Det kan endvidere tænkes, at han har eskorteret Krydsere, som skulde gøre et Fremstød i aaben Sø og optræde som Ødelæggere af Handelsskibe. Der er endelig den Mulighed, at han har haft en eller anden vidtrækkende Plan, der stod i Forbindelse med Søkrigen mod Rusland. Det er imidlertid ørkesløst at spekulere over den virkelige Grund, som drev v. Scheer ud paa Søen; eet synes dog klart, nemlig at det ikke her drejede sig om et simpelt Øvelseskryds. Den offentlige Mening i Tyskland begyndte nemlig dengang at forlange et eller anden Udslag af Virksomhed til Søs, efter at Undervandskrigen var stilnet af, og

DET GLATTE LAG.

det kan derfor gerne være, at v. Scheer's Togt har været et Vovespil, hvortil han var tvunget af Folkestemningen.

Den sidste Uge i Maj havde til Lands været varm med klart Vejr, svag Blæst og skyfri Himmel, men over Nordsoen hvilede der en let Sommerdis, og paa Maanedens sidste Dag begyndte Himmelen at overtrækkes med drivende graa Skyer. Da Sir David Beatty var bleven færdig med sit Strejftog sydpaa, vendte han ved Middagstid mod Nord for at støde til Sir John Jellicoe. Det var blikstille, og Søen lignede en Glasskive. Hans lette Krydser-Eskadrer dannede ligesom en Skærm foran ham fra Øst til Vest.

Kl. 2,20 Em. blev der fra *Galathea* (Kommandør Alexander Sinclair), 1ste lette Krydser-Eskadres Flagskib, signaliseret fjendtlig Fartøjer mod Øst. Straks ændrede Sir David Beatty Kursen til Syd-Sydøst i Retning af Horns Rev, for at komme ind mellem Fjenden og hans Basis.

Fem Minuter efter signaliseredes der igen fra *Galathea*, at der var en fjendtlig sluttet Styrke og ikke blot en Haandfuld lette Krydsere. Kl. 2,35 saa Udkigsmændene paa *Lion* tætte Røgskyer mod Øst, og derpaa ændredes Kursen herefter, foreløbig til Nordøst, idet 1ste og 3die Krydser-Eskadre spredte sig som en Skærm foran Slagkrydserne. En Hydroplan blev sendt op fra *Engadine* (den tidligere Cunard-Damper *Campania*) Kl. 3,8, og Kl. 3,30 modtoges den første Melding fra den. Da den fløj i en Højde af 900 Fod indenfor en Afstand af to miles fra Fjendens lette Krydsere, kunde den identificere Fjenden. Straks formerede David Beatty Linie og et Minut senere fik han Øje paa v. Hipper's fem Slagkrydsere.

Slagets første Afsnit. Fra Kl. 3,48 til 5 Em.

Af alle Kampe mellem Mennesker er en Søkamp den, der stiller de største Krav til Beslutsomhed og Tapperhed hos den menige Mand og til Snille og Koldblodighed hos Befalingsmanden. I et Landslag er den kommanderende General maaske tredive miles bagved Kamplinien, hvorimod Admiralen befinder sig midt i denne. Han løber den samme Risiko som den menige Matros, og hans Flagskib er ofte det Skib, der gaar forrest i Kampen. I tre Hundrede Aar havde det været Englands Stolthed, at dets Skibe var rede til at møde en hvilken som helst Fjende til enhver Tid og hvor det skulde være. Hvis England ikke længere kunde hævde dette, vilde det i Sandhed være forbi med dets Hæder.

Samme Eftermiddag Kl. 3,30 maatte Sir David Beatty træffe hurtig Beslutning. Det var tydeligt nok, at Fjenden faldt tilbage paa sin Kampflaade, og hver mile, den britiske Admiral rykkede frem, førte ham nærmere til en ulige Kamp. Lige i Øjeblikket var Chancerne i hans Favør, eftersom han havde seks Slagkrydsere imod v. Hipper's fem og dertil den 5te Kamp-Eskadre, men om faa Øjeblikke vilde Chancerne være uhyre ugunstige for ham. Han stod overfor et af to Alternativer: *enten* at føre en lunken, løbende Fægtning med v. Hipper, der maatte afbrydes, før den tyske Kampflaade var naaet, *eller* at indlade sig i regulær Kamp og holde fast, selv efter at der var naaet Forbindelse med v. Scheer. I en saadan Kamp vilde Vejrforholdene tvinge ham til at gaa frem i sluttet Række og derved miste Fordele ved at have det sværeste Skyts; og hans egne Slag-

krydsere var ikke saa stærkt beskyttede som Fjendens, der var pansrede som første Klasses Slagskibe. Sir David Beatty var intet Øjeblik i Tvivl. Han valgte det Alternativ, som ikke blot vidnede om hans Heltemod, men ogsaa viste sig fuldtud strategisk rigtigt. Søslag vindes ikke ved forsigtigt Spil. *Hawke* forfulgte *Conflans* i Storm og Tusmørke ind i *Quibéron-Bugten*, og før Slaget ved *Abukir* risikerede Nelson i tykt Mørke Grundene og Revene i et ikke kortlagt Hav. Allerede to Gange var det slaaet fejl for Beatty at bringe de tyske Slagskibe i Kamp, og derfor havde han besluttet ikke at opgive nogen Chance, som Skæbnen maatte sende ham.

Von Hipper styrede ØSØ i Retning mod sin Basis, og Beatty ændrede Kurs herefter, hvorved de to Flaader nærmede sig hinanden indtil en Afstand af c. 23,000 Yards. Den 2den lette Krydser-Eskadre tog Stilling forrest sammen med Ødelæggerne af 9de og 13de Flotille; derefter kom 1ste Slagkrydser-Eskadre med *Lion* i Spidsen, 2den Eskadre, og endelig Evan Thomas med 5te Kamp-Eskadre. Beatty lagde sine Skibe i en saadan Linie, at de gik klar af Røgen, det vil sige: hvert enkelt Skib tog Stilling i en saadan Pejling fra Flagskibet, at de dannede en udsvinget Køl vandlinie. Kl. 3,48 begyndte Kampen, idet begge Parter aabnede Ilden i samme Øjeblik. Afstanden var 18,500 Yards, Retningen almindeligvis SSO, og begge Flaader gik frem med fuld Kraft med en Gennemsnitshastighed af maaske 25 Knob. Vinden var sydøstlig, Sigtheden stillede sig gunstig for Englænderne, og Solen stod bag dem. De havde ti første Rangs Skibe mod Tyskernes fem. Alt gav Udsigt til Sejr.

I ethvert Slag spiller Slumpelykke og Skæbnens Luner en betydelig Rolle. Saaledes skulde Beatty lide sine største

Tab i første Omgang, skønt han i denne havde Chancerne afgjort for sig. En Fuldræffer ramte *Indefatigable* (Kaptajn Sowerby) paa et af dets saarbareste Punkter, og Skibet sprang straks i Luften. I Begyndelsen af Slaget skød de tyske Kanoner ypperligt; først senere, da Tingene tog en gal Vending for dem, blev deres Skydning helt vild. Imidlertid var 5te Kamp-Eskadre kommen med i Slaget i en Afstand af 20,000 Yards og kæmpede med de bageste af Fjendes Skibe. Fra Kl. 4,15 og til en halv Time efter varede Duellen mellem Slagkrydserne og førtes med stor Kraft fra begge Sider, men derefter blev Fjendens Ild mindre hurtig, medens Ilden fra vor Side tiltog i Styrke. Kl. 4,18 observeredes det, at den tyske Slagkrydser, der laa som Nr. 3 i Rækken, var kommen i Brand. Straks derefter ramtes *Queen Mary* (Kaptajn Trowse) og sprang i Luften. Det havde været med i Slaget i Helgolandsbugten og var maaske, hvad Udrustningen med Kanoner angik, det bedste Skib i Flaaden; Tabet af det reducerede Beatty's Slagkrydser til fire. Lykkeligvis gik det ikke til Bunds, førend det ved sin udmærkede Træfsikkerhed havde krævet blodig Afgift af Fjenden. Disen lagde sig nu over Vandene, og alt, hvad vi kunde se af Fjenden, var et taaget Omrids. Havet var opfyldt af Undervandsbaade, men ved et vidunderligt Held passerede de engelske Skibe imellem dem uden noget eneste Uheld.

Medens nu de store Skibe ilede sydefter, førte de lettere Fartøjer en selvstændig Kamp indbyrdes. Otte Ødelæggere af 13de Flotille — *Nestor*, *Nomad*, *Nicator*, *Narborough*, *Pelican*, *Petard*, *Obdurate* og *Nerissa*, tilligemed *Moorsom* og *Morris* af 10de og *Turbulent* og *Termagent* af 9de Flotille rykkede ud Kl. 4,15 til et Torpedoangreb, paa samme

Tid som Fjendens Ødelæggere kom frem i samme Øjemed. Den britiske Flotille kom straks i Nærkamp med 15 fjendtlige Ødelæggere og en let Krydser, og slog dem tilbage med et Tab af 2 Ødelæggere. Denne Fægtning havde bevirket, at nogle af dem var sakket agterud, saaledes at et fuldt Torpedoangreb var umuligt. Under Anførsel af Korvetkaptajn E. B. S. Bingham affyrede *Nestor*, *Nomad* og *Nicator* to Torpedoer paa de tyske Slagkrydsere, men blev selv haardt medtagne af Tyskernes lette Eskadre. Men de holdt fast ved deres Opgave, indtil den omdrejende Bevægelse foretoges, som vi straks nærmere skal berette om, og Resultatet var at bringe dem i nær Berøring med mange fjendtlige Slagskibe. Baade *Nestor* og *Nomad* blev frygtelig tilredte, og kun *Nicator* kom tilbage til Flotillen. Nogle af de andre affyrede deres Torpedoer, og saa vidt man kunde se, blev det bagestliggende tyske Skib ramt. Man kan ikke noksom rose disse mindre Fartøjers Tapperhed, og dette Tillægs-Slag, der udfægtedes samtidig med den frygtelige Duel mellem Slagskibene, udgjorde en af de mest heltemodige Episoder i hele Kampen.

Vi har allerede hørt, at 2den lette Krydsereskadre sejlede i Spidsen for Slagkrydserne paa Rekognoscering. Kl. 4,38 meldte *Southampton* (Kommandør Goodenough) den tyske Kampflaade forude. Øjeblikkelig kaldte Beatty Ødelæggerne tilbage, og Kl. 4,42 kom v. Scheer frem mod Sydøst. Beatty lagde Roret Styrbord og svingede rundt til en nordlig Kurs. Han, der først havde været Forfølgeren, blev nu den forfulgte, og hans Maal var at føre den forenede fjendtlige Flaade henimod Sir John Jellicoe. Femte Kamp-Eskadre, som førtes af Evan-Thomas ombord paa *Barham* og blev haardt trængt af v. Hipper, fik Ordre til at følge

bagefter. Imidlertid blev *Southampton* og 2den lette Krydser-Eskadre ved at gaa fremad for at observere, og drejede i en Afstand af 13,000 Yards fra v. Scheer's Slagskibe og under deres Ild. Kl. 5 styrede Beatty's Slagkrydsere nordpaa, med *Fearless* og 1ste Ødelægger-Flotille i Spidsen, 1ste og 3die lette Krydser-Eskadre paa Styrbords Bov og 2den lette Krydser Eskadre paa Bagbords Laaring. Efter ham kom Evan-Thomas, ledsaget af *Champion* og Ødelæggerne af 13de Flotille.

Slaget 2det Stadium. Fra Kl. 5 til 6½ Em.

Det er ikke vanskeligt at gætte, hvad v. Scheer og v. Hipper havde i Sinde. De havde haft det Held at ødelægge to af Beatty's Slagkrydsere, og nu da hele deres Flaade var samlet, haabede de at ødelægge endnu flere. Det synes klart, at Vejrforholdene hin Eftermiddag var saadanne, at Zeppelinere ikke kunde bruges, og følgelig vidste de to tyske Admiraler ikke, at Jellicoe laa mod Nord. De troede, da de stødte paa Beatty, at han gjorde et Kryds for egen Regning, og at Guderne havde overanvordet ham i deres Hænder. Fra 4,45 til 6 opløste efter de tyske Admiralers Mening Slaget sig i Flugt fra engelsk og Forfølgning fra tysk Side. —

Sagen stillede sig imidlertid noget anderledes for Sir David Beatty, som vidste, at den engelske Kampflaade laa knapt halvtredsindstyve miles borte, og at det derfor var hans Opgave at lokke Tyskerne henimod denne. Han kæmpede nu med vanskelige Chancer, med otte større Skibe mod mindst 19 af samme Styrke, men reelt havde han mange Fordele paa sin Side. Hans Skibe gjorde mere Fart end Fjendens, og af denne Grund kunde han skære ud af sin

Kurs, saaledes at Skytset paa Slagkrydserne kunde bestryge Fjendens Bov. I Jagten sydpaa havde han ladet sine Skibe gaa frem med fuld Fart, og følgelig havde hans Eskadre været delt i to Afdelinger, eftersom Evan-Thomas' Slag-skibe ikke kunde følge med Slagkrydserne. Men da han stævnede nordpaa, mindskede han Farten, og hans Styrke var nu ikke længer taktisk splittet: De otte brittiske Skibe udgjorde nu een samlet Kampenhed.

Det var Beatty's Hensigt at spille sine Forfølgere i Armene paa Jellicoe. Hertil gav hans Overlegenhed i Hastighed ham et afgørende Vaaben i Hænde. Da han først havde rettet sin Kurs mod Nord, kunde Fjenden ikke forandre Kurs undtagen i smaa successive Ændringer, da han ellers vilde udsætte sig for langskibs Beskydning fra de britiske Slagkrydsere. Han var, som Franskmandene siger, *accroché*, og skønt han paa en vis Maade var Forfølgeren og som Følge heraf i Besiddelse af Initiativet, blev dog faktisk hans Bevægelser i det væsentlige dikterede af Sir David Beatty. At den britiske Admiral saa og regnede med denne Omstændighed midt i den Forvirring, som et Slag under ugunstige Chancer altid afstedkommer, er ikke det ringeste Bevis baade paa hans Skarpsindighed og hans Fasthed.

Uheldigvis blev Vejret efterhaanden daarligere. De brittiske Skibe aftegnede sig som Silhouetter mod den klare Himmel mod Vest, men Fjenden var hyllet i Taage, og kun meget sjældent viste Skibenes taagede Omrids sig gennem Mulmet. Afstanden var omtrent 14,000 Yards. Til Trods for de vanskelige Forhold arbejdede de engelske Kanoner med usædvanlig stor Virkning. En tysk Slagkrydser — mulig Lützow — gik ud af Kamplinien i beskadiget Stand,

og andre tyske Skibe viste Tegn paa at være i større og større Nød. Ogsaa nu udfyldte de mindre Fartøjer deres Plads med største Tapperhed. Kl. 5,5 tog *Onslow* og *Moresby*, som havde hjulpet *Engadine* med Hydroplanen, Plads paa den Bov af *Lion*, der var engageret i Kampen, og *Lion* ramte med et Torpedoskud det sjette Skib i den tyske Linie og skød det i Brand, hvorpaa det trak sydpaa for at klare Røgen og tog Stilling ved 5te Slag-Eskadre. Kl. 5,33 var Sir David Beatty's Kurs NNØ, og lidt efter lidt forandrede han Kurs fra Nord til Øst. Han vidste, at Kampflaaden ikke kunde være langt borte, og han tvang nu Tyskerne ind paa en østlig Kurs saaledes, at Jellicoe kunde blive i Stand til at angribe med størst Virkning. Kl. 5,50 fik han paa Bagbordsbov Øjne paa engelske Krydsere, og seks Minuter senere saa han et Glimt af Kampflaadens førende Skibe 5 miles mod Nord. Han lagde straks Kursen østen over og satte Farten op, saa at Afstanden gik ned til 12,000 Yards. Herved tvang han Fjenden ind paa en Kurs, hvorved denne mulig kunde blive overvældet af den britiske Kampflaade.

Vi maa nu vende tilbage til selve Kampflaaden. Da Sir John Jellicoe fik Underretning om, at Fjenden var i Sigte, var han omtrent 50—60 miles borte fra Beatty. Straks gik han frem med fuld Kraft med Kursen Sydost til Syd, for at støde til Slagkrydserne. Maskinfolkene gjorde heltmodige Anstrengelser, og hele Flaaden holdt en Fart over nogle af de ældre Skibes Forsøgsfart. Den øverstkommanderendes egen Anerkendelse fortjener at anføres ordret: »Det maa aldrig glemmes, at Forspillet til det store Drama udførtes af Maskinfolkene, og at de Officerer og Folk, der har med Maskinerne at gøre, under selve Kam-

Fot. of Russell & Sons, Southsea.
ADMIRAL SIR JOHN R. JELlicOE, G.C.B., G.C.V.O.

KONTRE-ADMIRAL SIR ROBERT
K. ARBUTHNOT, Bt., C.B., M.V.O.
(Falden.)

Fot. af Russell & Sons, Southsea.

KONTRE-ADMIRAL HORACE
L. A. HOOD, C.B., M.V.O., D.S.O.
(Falden.)

Fot. af Russell & Sons, Southsea.

KONTRE-ADMIRAL H. EVAN-THOMAS, C.B., M.V.O.

Fot. af Russell & Sons, Southsea.

pen udfører deres allervæsentligste Arbejde, uden at de har den Stimulans, som det at iagttage Kampens Gang indeholder for dem, der er paa Dækket. Under saadanne Forhold kommer det i yderste Grad an paa Disciplin og Udholdenhed, og ved denne Lejlighed som altid ellers blev disse Egenskaber paa den smukkeste Maade lagt for Dagen under de netop omtalte Operationer. Adskillige af Skibene opnaaede Hastigheder, som aldrig før var naaede, og viste derved deres fortrinlige Sejelevne.« Det var ikke nogen let Opgave at faa Forbindelse i Stand i det afgørende Øjeblik, idet der selvfølgelig kan være store Afvigelser i Bestemmelsen af Mødestedet, naar det skal bestemmes efter »Bestikket«. *) Fremdeles gjorde det disede Vejr det vanskeligt i det Øjeblik, da Mødet etableredes, at skelne, hvilke Skibe der var Fjendens og hvilke engelske. —

Tredie Slagkrydser-Eskadre under Kontreadmiral Hood gik i Spidsen for Kampflaaden. Kl. 5,30 bemærkede Hood Glimt af Kanonild og hørte Lyden af Kanonskud i Sydvest. Han sendte *Chester*, Kaptajn Lawson, ud for at reognoscere, og Kl. 4,45 kom dette Skib i Fægtning med tre—fire fjendtlige lette Krydsere. Tyve Minutter vedblev Fægtningen under vanskelige Chancer, og under den aflagdes det smukkeste Bevis paa Tapperhed under hele Slaget. Skibsdreng af 1ste Klasse, John Travers Cornwell, blev i Begyndelsen af Fægtningen dødelig saaret, og hele Betjeningen ved den Kanon, han stod ved, laa døde eller døende om ham. Ikke desto mindre blev han alene paa sin Post og udførte Ordrene, stadig udsat for Ild. Han var

*) »Bestikket« er Udregning af Kurs og udsejlet Distance ved Hjælp af Kompas og Log.

O. A.

kun halvsyttende Aar gammel, og han døde uden at have faaet nogen Belønning for sit Mod. »Jeg anbefaler hans Forhold til ganske særlig Anerkendelse« — skrev Sir David Beatty — »for at hans Minde kan blive hædret som fortjent efter det skønne Eksempel, han har givet.«

Kl. 6,5 stødte *Chester* atter til 3die Slagkrydsereskadre. Hood var for langt borte mod Øst, derfor vendte han mod Nordvest og fik fem Minutter efter Beatty i Sigte. Han fik Ordre til at anbringe sig forrest, og Kl. 6,20 førte han an, »idet han bragte sin Eskadre i Aktion forude med en Begejstring, som var hans store Forfædre til Søs værdig.« Han var nu kun 8000 Yards fra Fjenden og under den voldsomste Ild. Hans Flagskib, *Invincible*, blev skudt i Sænk, og sammen med det omkom en Admiral, som i Trofasthed og Mod bør ligestilles med de største Helte i Englands Søkrigshistorie. Dette indtraf nu i den forreste Træfning af den engelske Linie. Imidlertid var ogsaa den 2den og 3die Krydser-Eskadre, som ledsagede Kampflaaden, kommen med i Kampen. *Defence* og *Warrior* havde omtrent Kl. 6 sænket en fjendtlig let Krydser. *Canterbury*, som var i Følge med 3die Slagkrydser-Eskadre, laa i Kamp med lette fjendtlige Krydsere og Ødelæggere, som angreb Ødelæggerne *Shark*, *Acasta* og *Christopher* med den Virkning, at *Shark* blev sænket. En af de reddede fra *Shark* har beskrevet denne Scene saaledes: »Ret forude og i kort Afstand fra os saa vi to Rækker af tyske Ødelæggere. Ved den Tid sejlede vi rask af Sted, og vor Kaptajn førte os med fuld Fart ret ind mod de fjendtlige Linier. Der var en hel Række af deres smaa Fartøjer paa hver Side af os, og saasart vi var tværs af dem, angreb vi i sluttet Række, og det lykkedes at torpedere to fjendtlige Ødelæggere, en

paa hver Side. Vi havde en hed Fægtning hele Tiden, Kanoner knaldede løs paa os fra alle Kanter, og vi besvarede Ilden saa kraftigt, vi kunde, og brugte vore Torpedorør. Naturligvis kunde en Fægtning ikke holdes længe af os under saadanne Vilkaar. Vi havde været i Fægtning omtrent ti Minutter, da to Torpedoskud ramte os kraftigt, et paa hver Side af Skibet, i hvilket de rev tre Huller, saa at det sank næsten med det samme.« Kl. 6,16 var 1ste Krydser-Eskadre kommet i Stilling mellem den tyske og den engelske Kampflaade, eftersom Sir Robert Arbuthnot paa Grund af Taagen intet vidste af, at Fjenden nærmede sig, førend han var lige ved ham. *Defence* var sænket, *Warrior* gik tilbage til Bagtroppen i ukampdygtig Stand og *Black Prince* blev Genstand for en Beskadigelse, som senere førte til dets Ødelæggelse.

Imidlertid var ogsaa Beatty's lettere Fartøjer kommen med i Kampen. Kl. 6,5 observerede *Onslow* en let fjendtlig Krydser 6000 Yards borte, som forsøgte at angribe *Lion* med Torpedoer, og rykkede straks nærmere og indledede en Kamp i en Afstand mellem 2000 og 4000 Yards. Derpaa gik den tæt ind paa Livet af de tyske Slagkrydsere, men efter at have affyret en Torpedo, blev den ramt midtskibs af en svær Granat. Uden imidlertid at lade sig forskrække heraf, affyrede den sine andre tre Torpedoer paa den fjendtlige Kampflaade. Derefter blev den taget paa Slæb af *Defender*, som selv havde taget Skade, og skønt de var udsatte for stadig Granatild, lykkedes det dog de to tapre Ødelæggere at trække sig tilbage i Sikkerhed. »Jeg anser det, som disse to Ødelæggere har præsteret,« — skrev Sir David Beatty — »som Udslag af den højeste Tapperhed, og jeg anbefaler Kaptajnløjtnant J. C. Tovey af

Onslow og Kaptajnløjtnant L. R. Palmer af *Defender* til særlig Anerkendelse.« Endvidere blev der af 3die lette Krydser-Eskadre under Kontreadmiral Napier, som var godt forud for Fjenden paa Beatty's Styrbords Bov, foretaget et Torpedo-Angreb Kl. 6,25 ved hvilket *Falmouth* og *Yarmouth* udmærkede sig i særlig Grad. Man observerede, at en tysk Slagkrydser blev ramt og trak sig ud af Kamplinien. —

Fra Kl. 5,45 til 6,50, medens de to britiske Flaader kom i Slaglinie, var Stillingen i høj Grad vanskelig, og Kampen blev nødvendigvis indviklet og forvirret. Kl. 6,50 var Stillingen i Korthed denne: Beatty havde efterhaanden faaet drejet den tyske Avantgarde, og Kursen fra 6,50 var Sydost, idet den langsomt forandredes henimod Syd. Første og anden Slagkrydser-Eskadre førte an; derpaa kom 3die Slagkrydser Eskadre; derpaa 2den Kamp-Eskadre under Vice-Admiral Sir Thomas Jerram, derpaa 4de Eskadre, deriblandt Sir John Jellicoe's Flagskib *Iron Duke*, og endelig 1ste Eskadre under Viceadmiral Sir Cecil Burney. Under de forhaandenværende Vejrforhold var det umuligt at lade Flaaden operere i flere af hverandre uafhængige Afdelinger, og derfor valgte man at formere den paa én enkelt Linie.

Evan Thomas' 5te Kamp-Eskadre, som indtil nu havde været sammen med Beatty, havde til Hensigt at formere Linie foran Slagskibsflaaden, men den Maade, hvorpaa Deployeringen foregik, tvang Eskadren til at formere Linie agten for denne Flaade. *Warspite* fik sit Styreapparat beskadiget og kom i Drift henimod den fjendtlige Linie under en frygtelig Kanonade. Nogle Øjeblikke skød den sig mod sin Villie ind imellem *Warrior* og Fjendens Ild. Der blev

imidlertid straks bragt Orden i Tingene, men det er et snur-
rigt Eksempel paa Lykkens Spil under et Slag, at medens
et eneste Skud i Fægningens Begyndelse var nok til at
sænke *Indefatigable*, tilføjedes der *Warspite* ved det nys-
nævnte stærke Bombardement næsten ingen Skade, idet kun
et af dens Kanontaarne blev ramt, medens Maskinerne al-
deles intet led.

Kl. 6,50 forenedes da altsaa de to britiske Flaader, den
tyske Kamplinie styrede afsted mod Øst, og Beatty og
Jellicoe arbejdede sig frem mellem Fjenden og hans Havn.
»Det mest storartede Syn, jeg nogen Sinde har set,« —
skriver et Øjenvidne, var »da vor Kamplinie, en milelang
Linie, der tabte sig i Taagen, indtog sin Stilling med et
Urværks Nøjagtighed, medens vældige Flammehav og uhyre
Røgskyer strømmede ud af Skibsskorstenene.« Fjenden var
nu afgjort underlegen i Antal, og de britiske Admiraler
havde vundet en fuldstændig strategisk Sejr. Men Taagen
sænkede sig, og Natten faldt paa. Det saa ud til, at den
britiske Flaade ikke skulde faa Dagslys nok til at vinde en
afgørende Sejr. —

Slagets 3die Stadium. Fra Kl. 6,50 til 9 Em.

Slagets 3die Stadium, der varede godt 2 Timer, var en
Duel med Afbrudelser mellem de to Hovedflaader. Admiral
von Scheer havde intet Ønske om at blive længere, og han
trak sydpaa saa hurtigt han formaaede, medens den engel-
ske Linie holdt ham i Kikkerten i Øst. Vi har netop set,
hvilke Dispositioner Englænderne traf i dette Øjeblik. Hele
Flaaden udgjorde nu een Kampenhed, men Sagen vil kom-
me til at staa klarere, naar vi fremstiller Slagkrydsernes
og Slagskibenes Operationer hver for sig.

Det var lykkedes Beatty at rulle den tyske Linies, Front op, og dens Slagskibe var nu Skiver for Størstedelen af hans Slagkrydsere. Vejret var nu langt mindre sigtbart. Taagen var saa stærk, at den ikke alene gjorde Maalene utydelige, men undertiden viskede dem fuldstændig ud. Her ved blev ikke alene Skydningen yderst vanskelig, men Engländerne forhindredes i at holde sig i rigtig Føling med Fjenden. Samtidig var imidlertid Lyset, saadan som det var, gunstigere for Beatty og Jellicoe end for von Scheer.

De tyske Skibe viste sig engang imellem tydeligt mod den nedgaaende Sol, som Tilfældet ogsaa havde været med Cradock's Krydsere under Kampene ved Coronel, *) og her gav dette de britiske Kanoner et glimrende Maal. —

Hvor stor en Virkning disse Kanoner fremkaldte, kan man gøre sig en Forestilling om gennem følgende Uddrag af en Officers Brev: »Et af vore Skibe med 12 Tommer Kanoner sendte sine Salver ind paa et tysk Kampskib med en saa stor Nøjagtighed, at det fjendtlige Skib krængede helt over som Følge af de voldsomme Stød. Selvfølgelig gik det tyske Fartøj ud af Kampen. Naar 12 Tommers Kanoner kunde udrette saa meget over for et stort Skib, hvor langt mere ødelæggende maatte da ikke en vel rettet Ild fra 13½ og 15 Tommers Kanoner virke? — Det var den svære Kaliber, det kom an paa, Kampen var en fuldstændig Artillerikamp, og vort Artilleri var paa ethvert Punkt det fjendtlige Artilleri overlegent.«

---

*) Paa Kysten af Chile, paa 37° s. B. Her blev den engelske Admiral Cradock skudt i Sænk af den tyske Admiral v. Spee, der senere gik til Bunds i det store Søslag ved Falklands-Øerne i Begyndelsen af Krigen. O. A.

Fra Kl. 7 styrede Beatty sydpaa og vendte lidt efter Kursen mod Sydvest og Vest for at komme i Føling med Fjenden. Kl. 7,14 fik han Øje paa ham i en Afstand af 15,000 Yards — to Slagkrydsere og to Slagskibe af »*König*«-Klassen. Solen var nu gaaet ned bag Skyerne i Vest, og Kl. 7,17 satte Beatty Farten op til 22 Knob og begyndte atter at fyre. Fjenden viste Tegn paa at være i stor Nød, idet et af hans Skibe stod i Brand, medens et andet af dem sakkede agterud. Ødelæggerne, der gik i Spidsen, udsendte uhyre Røgmasser, der lagde som et Tæppe over Skibene bagud og satte disse i Stand til at bøje af og komme Beatty ud af Syne.

Kl. 7,58 fik 1ste lette Krydser-Eskadre Ordre til at gøre et Kryds mod Vest og finde Beliggenheden af Fjendens Frontlinie, og Kl. 8,20 vendte Beatty Kursen mod Vest for at komme dem til Hjælp. Han fandt 3 Slagskibe eller Slagkrydsere og kom i Fægtning med dem i en Afstand af 10,000 Yards. Gang paa Gang ramte *Lion* det førende Skib, som kom i Brand og drejede af med stærk Bagbords-Slagside, medens *Prince Royal* skød et Slagskib i Brand, og det tredje Skib, som blev angrebet af *New Zealand* og *Indomitable*, trak sig ud af Rækken i Brand og krængede over. Endnu en Gang lagde Taagen sit skærmende Dække over Fjenden, som trak mod Vest udenfor Synsvidde. — Paa dette Tidspunkt mærkedes et besynderligt Stød, der gik som en Rystelse gennem hvert eneste britisk Skib, som om man var gaaet paa en Mine eller en Grund. Et eller andet stort fjendtligt Skib var sprunget i Luften et eller andet Sted i Taagen mod Vest.

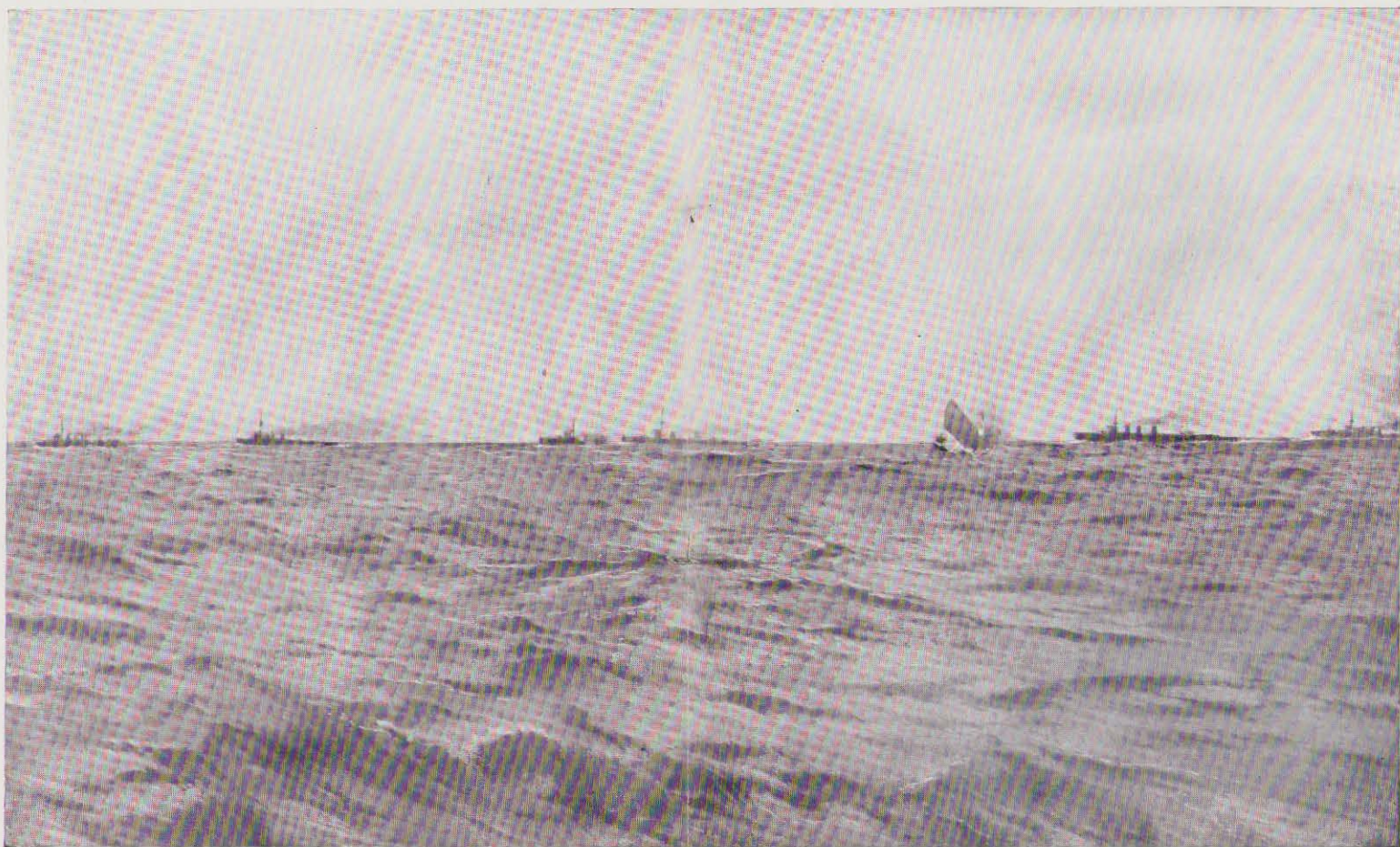
Men vi vender tilbage til Kampflaaden, som Kl. 6,17 Em. under Deployeringen var kommen i Kamp med Slag-

skibe af *Kaiser*-Typen. Flaaden tog først Kursen S. O. til O., men da den forsøgte paa at komme Fjenden paa nærmere Hold, vendte den mod Vest. Det var nu v. Scheer's Maal at flygte og kun at flygte, og alle Fif brugtes for at skjule hans Skibe for Englænderne. Dels paa Grund af de Skyer af Røg og Damp, som udsendtes af Ødelæggerne, men navnlig paa Grund af Taagen, var det aldrig muligt paa én Gang at se mere end 4—5 fjendtlige Skibe. Afstandene var i runde Tal 9—12000 Yards, og Kampen begyndte med den engelske Kampflaade paa Fjendens Bov.

Under Englændernes Angreb drejede Fjenden stadig af, hvilket havde den Virkning, at Jellicoe bragtes til at indtage en mindre fordelagtig Stilling paa Fjendens Laaring. Samtidig bragtes herved den britiske Flaade ind mellem v. Scheer og hans Basis.

I de korte Tidsrum, i hvilke Tyskerne var synlige, var de imidlertid Genstand for en voldsom Beskydning og blev stadig ramt. Paa dette Stadium blev Ilden kun svagt besvaret af Tyskerne, og den Skade, de tilføjede vore Slagskibe, var kun ubetydelig. Von Scheer satte — hvad hans Forsvar angik — væsentlig sin Tillid til Torpedoangreb, som be- gunstigedes af Vejret og Englændernes Stilling. En forfølgende Fjende kan kun i ringe Omfang gøre Brug af Torpedoer, da Fjenden bevæger sig i Retningen bort fra ham, medens paa den anden Side han med Fordel kan benytte dette Vaaben, fordi det, han skyder efter, bevæger sig henimod ham. Der affyredes mange Torpedoer af Tyskerne, men det eneste Slagskib, der blev ramt, var *Marlborough*, som dog heldigvis var i Stand til at blive i Linien og vedblive at deltage i Kampen.

1ste Kampeskadre under Sir Cecil Burney kom Kl. 6,17

FOTOGRAFI TAGET AF EN OFFICER UNDER SLAGET.

Reproduceret med Tilladelse af „Daily Mail“.

i Kamp med 3die tyske Kampeskadre i en Afstand af 11,000 Yards; men efterhaanden som Kampen skred frem, gik Afstanden ned til 9000 Yards. Denne Eskadre var den, der blev stærkest udsat for Fjendens Ild, men den fik ogsaa Lejlighed til at uddele en alvorlig Gengældelse. F. Eks. *Marlborough*. Den begyndte Kl. 6,17 med at fyre syv Salver paa et Skib af *Kaiser*-Klassen; dernæst kom den i Kamp med en Krydser og et Slagskib; Kl. 6,54 blev den ramt af en Torpedo, Kl. 7,3 aabnede den atter Kampen og Kl. 7,12 affyrede den fjorten Salver paa et Skib af *König*-Klassen, som blev ramt Gang paa Gang, indtil det tilsidst drejede ud af Kamplinien. *Colossus* af samme Eskadre blev ogsaa ramt, men tog kun ringe Skade, og flere andre Skibe blev bragt ud af Linie ved fjendtlig Ild.

4de Kampeskadre i Centrum var i Kamp med Skibe af *König*- og *Kaiser*-Klassen samt Slagkrydsere og lette Krydsere; *Iron Duke*, Sir John Jellicoe's Flagskib, optog Kl. 6,30 Kampen med et Skib af *König*-Klassen paa en Afstand af 12,000 Yard; han drev det hurtigt ud af Kamplinien og ramte det efter den anden Salve Gang efter Gang, indtil det gik helt ud af Kampen. 2den Kampeskadre i Avantgarden under Sir Thomas Jerram var i Kamp med tyske Slagskibe fra 6,30 til 7,20 og var endvidere engageret med en beskadiget Slagkrydser.

I Kampflaadens Avantgarde kom, som et Led mellem Jellicoe og Beatty, Kontreadmiral Heath's 2den Krydser-Eskadre, som nu havde faaet *Duke of Edinburgh* fra 1ste Krydser-Eskadre. Der fandtes ogsaa 4de lette Krydser-Eskadre under Kommandør Le Mesurier, som foretog Angreb paa fjendtlige Ødelæggere, først Kl. 7,20 og anden Gang Kl. 8,18, da han hjalp 11te Ødelægger-Flotille. I det

andet af disse Angreb kom Eskadren ind under den fjendtlige Kampflaades Ild paa en Afstand af 6500 til 8000 Yards. *Calliope*, Eskadrens Flagskib, blev flere Gange ramt, men tog ikke alvorlig Skade. De lette Krydsere angreb Fjenden med Torpedoer, og Kl. 8,40 observeredes der en Eksplosion om Bord paa et Skib af *Kaiser*-Klassen. Under disse Kampe var fire fjendtlige Ødelæggere blevne skudte i Sænk.

Ved Nitiden var Fjenden fuldstændig forsvunden og Mørket faldt hurtig paa. Fjendens Flaade havde forandret Kurs til omkring Vest, og hele den britiske Flaade laa mellem den og dens egne Havne. Det var en strategisk Situation, som vilde have været ensbetydende med Fjendens fuldstændige Ødelæggelse, hvis det ikke havde været taaget og Natten ikke var brudt frem. Sir John Jellicoe fik nu en vanskelig Beslutning at træffe. Det var umuligt for den engelske Flaade at gaa Fjenden nær paa Livet i Mørke og i et Farvand, der vrimlede med Torpedofartøjer og Undervandsbaade, og følgelig var han nødt til at træffe Dispositioner for Natten, til Sikring for sine Skibe og til Kampens Fornyelse ved Daggry. Han siger herom selv følgende: »Jeg manøvrerede saaledes, at jeg kunde blive liggende mellem Fjenden og hans Basis, idet jeg placerede vore Flotiller i en saadan Stilling, at de kunde dække Flaaden mod Angreb fra Ødelæggere og samtidig ligge godt til at angribe Fjendens større Enheder. Samtidig blev en lignende Bestemmelse truffen af Sir David Beatty mod Syd og Vest. Han meddelte Sir John Jellicoe, hvor han befandt sig, samt, i hvilken Retning han havde Fjenden, hvorefter han (Beatty) genoptog sin Plads i Slaglinien.

Fjerde Stadium. Natten mellem 31. Maj og 1. Juni.

For Englændernes Vedkommende udkæmpedes Slaget om Natten udelukkende af de lettere Skibe. Det vil erindres, at Beatty med sig havde 1ste, 2den og 3die lette Krydser-Eskadre og 1ste, 9de, 10de og 13de Ødelægger-Flotille, 1ste og 3die lette Krydser Eskadre var stadig i Føling med Slagkrydserne og sandsynligvis foran dem. De beskyttede Spidsen af den engelske Linie mod Torpedoangreb. 2den lette Krydser-Eskadre befandt sig agterst i Slaglinien og Kl. 9 Em afslog den et Ødelæggerangreb paa Evan-Thomas' Slagskibe. Kl. 10,20 var *Southampton* og *Dublin* i Kamp med fem fjendtlige Krydsere og mistede mange Folk i det Kvarter, Kampen varede. Klokken halvtolv fik *Birmingham* flere svære Skibe i Sigte, som styrede sydpaa. Det var nogle af de fjendtlige Slagskibe, der slap forbi den agterste Del af den britiske Flaade.

I den agterste Del af Slaglinien befandt sig endvidere *Fearless* og 1ste Ødelægger-Flotille, der i Løbet af Natten observerede et Slagskib af *Kaiser*-Klassen, der fjernt fra alle de andre Fartøjer gik afsted med fuld Damp. Dette Skib, der var kommet bort fra sin Eskadre, var rimeligvis lige forinden bleven angrebet af Ødelæggere; thi straks efter hørt Braget af en svær Eksplosion fra den Retning, hvorfra Skibet kom. 13de Flotille under Kaptajn James Farie, om Bord paa *Champion* befandt sig ligeledes agterst i Kampflaaden. Den 1ste Juni Kl. halvet om Natten passerede et svært Skib agten om Flaaden, idet det aabnede en heftig Ild, medens det passerede *Petard* og *Turbulent*. Kl. 3,30 kom *Champion* i Kamp med fjendtlige Ødelæggere, og en Time forinden havde *Moresby* med godt Resultat

affyret Torpedoskud paa fire Skibe af *Deutschland*-Klassen. — Da Beatty's Ødelæggere havde været i Kamp siden Kl. 4 om Eftermiddagen, blev de væsentligste Angreb foretagne af 4de, 11te og 12te Flotiller, som ledsagede Jellicoe og som havde været mindre stadig i Kamp. *Castor* (Kommandør Hawkesley) af den 11te Flotille, sænkede en fjendtlig Ødelægger paa ualmindelig kort Afstand. 12te Flotille (Kaptajn Anselan J. B. Stirling) angreb en Eskadre paa seks store Skibe, hvoriblandt nogle af *Kaiser*-Klassen. Det tredie Skib i Rækken blev torpederet og sprang i Luften, og tyve Minutter efter blev ogsaa det fjerde Skib i Rækken ramt. I denne Eskadre blev *Onslaught* svært beskadiget, men Sekondløjtnant Kemmis og Kadet Arnot, de eneste Officerer, der ikke var saarede, trak Skibet ud af Kampen og førte det frelst i Havn.

Den haardeste Kamp faldt i 4de Flotille's Lod under Kaptajn Wintour. Man observerede, at to Torpedoskud havde ramt, men *Tipperary* gik til Bunds med Størstedelen af dens Besætning. Kaptajn Wintour blev dræbt paa et tidligt Tidspunkt af Kampen, og Løjtnant Kemp maatte overtage Kommandoen. Paa to Tømmerflaader lykkedes det at komme bort fra det synkende Skib, og en Del af de frelste blev senere taget op, men den unge Løjtnant gik ned med sit Skib. De britiske Ødelæggere var maaske af alle de i Slaget engagerede Skibe dem, der indlagde sig størst Hæder. — »De overgik — skrev Sir John Jellicoe — selv mine dristigste Forventninger.«

En Officer i en af Flotillerne har beskrevet Mørkets uheldige Indtræden saaledes: »Vi kunde ikke sige, hvad det var, der foregik. Ud fra den store Tavshed kunde vi med Mellemrum høre Kanonernes *bang! bang! bum!*, og under-

tiden kunde det vedblive i hurtigt Tempo en 10 Minuters Tid. Kanonerne Glimt satte hele Himmelen i Brand over flere engelske Mil, og Larmen var langt mere gennemtrængende end ved Dag. Saa kunde man se en uhyre Flamme bryde i Vejret fra et ulykkeligt Skib, naar Søgelyset tændtes, og saa igen Dødsstilhed.« Til Tider gjorde Søgelysene Havet saa hvidt som Marmor, paa hvilket — som et Øjensvidne skriver — Ødelæggerne bevægede sig »sorte som Kakerlakker paa et Gulv.«

Den 1ste Juni ved Daggry tog den britiske Flaade, der laa Syd og Vest for Horns Rev, Kursen mod Nord for at samle de lette Fartøjer og søge efter Fjenden. Men Fjenden var ikke til at finde. En Del af hans Skibe var allerede enkeltvis sluppet bort agten for vor Flaade i Løbet af Natten; de andre Skibe var optagne af at søge hjemad som et Træk Vildænder, som Jægerne Hagl har splittet ad. Fjenden havde en stor Støtte i Vejret, som ved Daggry den 1ste Juni var endnu tykkere end Aftenen forud, idet man knapt kunde se 4 miles bort. Omtrent Kl. 4 passerede en Zeppeliner over den engelske Flaade og har sikkert givet traadløse Signaler til tyske Enheder, der endnu laa der, om, ad hvilken Vej de med Sikkerhed kunde komme igennem. Hele Morgen, indtil Kl. 11, blev Sir John Jellicoe liggende paa Valpladsen, medens han holdt Øje med de Veje, der førte til tyske Havne og ventede paa, at Fjenden skulde komme frem. Men der kom ingen Fjende. »Jeg vilde nødigt tro det — skrev Sir John Jellicoe, »men jeg kom tilsidst til den Slutning, at Højsøflaaden havde søgt Havn.« Indtil Kl. 1,15 E^m afsøgte den britiske Flaade Havet og samlede Folk op fra nogle af de sænkede Ødelæggere. Efter dette Tidspunkt vilde det have været unyttigt at vente længere, og derfor sej-

lede Flaaden hjem til sine Udgangspunkter, som den naaede næste Dag, Fredagen den 2den Juni. Den forsynede sig nu med Brændsel og Ammunition og var Kl. 9½ samme Aften klar til paa ny at gaa i Kamp.

Slagets Resultater.

Da den tyske Flaade laa nær ved sin Basis, kunde den straks offentliggøre sin egen Version om Slaget. En Succes, der kunde give Genlyd over Landet, var en politisk Nødvendighed for Tyskland, og det er sandsynligt, at Tyskland vilde have gjort Paastand paa Sejren, hvis blot en Rest af dets Flaader var naaet hjem. Som det nu var gaaet, var man ovenud henrykt over at være undsluppet den visse Ødelæggelse, og det Omfang, i hvilket Tyskland jublede, kan tages som Maalestok for dets Frygt. Det ligger i et Søslags Begreb, at det aabner en vid Mark for Indbildningskraften. Der er ingen Tilskuere. Sejr og Nederlag efterfølges ikke som ved et Landslag af Erhvervelse eller Tab af Terræn. Et Land, hvori der hersker en streng Disciplin med skarp Censur, kan lave en hvilken som helst Historie sammen, det selv ønsker, uden Frygt for, at Sandheden skal komme for Dagen i selve Landet. Derfor hævdede Tyskland straks at have vundet en afgørende Sejr. Efter den tyske Presse havde Englands Herredømme til Søs faaet sit Dødsstød. Kejseren svævede højt paa Poesiens Vinger, naar han udtalte: »England, Havets Herskerinde, som siden Trafalgarlaget i hundrede Aar har holdt den søfarende Verden i Lænker og omgivet sig med en Nimbus af Uovervindeligheid, har sendt sin Kæmpeflaade i Søen. Den uhyre Armada rykkede frem, og vor Flaade kom i Kamp med den. Den britiske Flaade er slaaet! Det første kraftige Hammerslag er faldet,

og det britiske Verdensherredømmes Straaleglans er forsvundet.« Tabene, som anerkendtes af Tyskland, var kun ubetydelige — eet gammelt Slagskib, *Pommern*, tre smaa Krydsere *Wiesbaden*, *Elbing* og *Frauenlob* og 5 Ødelæggere.

Det var en slaaende Anerkendelse af den engelske Marines Anseelse, at det tyske Eventyr modtoges med Vantro i alle allierede og de fleste neutrale Stater. I en lille Bjergby i Apennierne, hvis Indbyggere paa Grund af økonomiske Vanskeligheder kun havde liden Interesse for Krigen, kom der Efterretning om, at den engelske Flaade havde lidt et Nederlag. »Det er Løgn,« sagde man i den lille By enstemmig. »Intet i Verden kan slaa den engelske Flaade!« Men en falsk Efterretning kan, naar den en Gang er sat i Verden, være farlig, og i visse Egne af Amerika, var der, selv blandt de allieredes Venner, i Begyndelsen en vis Tilbøjelighed til at tro paa den tyske Fremstilling. Almindelige Mennesker er tilbøjelige til at bedømme Udfaldet af et Land eller Søslag alene efter Tabenes Størrelse. Og det engelske Admiralitet offentliggjorte straks Tabene med en Oprigtighed, som maaske var udiplomatisk, men som viste en ædel Tillid til Flaadens Usaarlighed og det britiske Folks Fasthed. Disse Tab var: een første Klasses Slagkrydser, *Queen Mary*; to mindre Slagkrydsere: *Indefatigable* og *Invincible*; tre pansrede Krydsere: *Defence*, *Black Prince* og *Warrior* og otte Ødelæggere, nemlig: *Tipperary*, *Ardent*, *Fortune*, *Shark*, *Sparrowhawk*, *Nestor*, *Nomad* og *Turbulent*. Af større Betydning end Tabet af Skibene var Tabet af saa mange tapre Folk og Officerer, blandt hvilke sidste befandt sig nogle af de mest fremragende yngre Admiraler og Skibschefer.

Selv om de Tab, Tyskerne opgiver at have lidt, er rig-

tige, er det neppe nødvendigt at sige, at Tabene var større end Englands set i Forhold til Tysklands hele Styrke til Søs. Men Tyskland opgav ikke hele sit Tab, ja ikke engang Halvdelen af dette. Wilhelmshafen var lukket for den hele Verden, saa at intet Menneske kunde fastslaa de faktiske Tab. Der er Sandsynlighed for, at det *Pommern*, som indrømmes at være gaaet tabt, ikke var det *gamle Pommern* — thi dette Skib menes at være sænket af Korvetkaptajn Max Horton i Juni forrige Aar — men et nyt første Klasses Slagskib af samme Navn. Endnu er det ikke muligt at udtale et Skøn over Tysklands samlede Tab, fordi Vejret havde været saa lidet sigtbart under Dag-Slaget og Mørket brød frem, førend Kampen var forbi. Sir John Jellicoe, som støtter sin Beregning paa Resultaterne af omhyggelige Undersøgelser, har forfattet en Fortegnelse, som efter hans Skøn, angiver *Minimaltabet*. Efter denne Fortegnelse har Tyskland mistet to Slagskibe af sværeste Type og eet af *Deutschlands*-Typen, een Slagkrydser, fem lette Krydsere, af hvilke dog maaske den ene har været et Slagskib, seks Ødelæggere og en Undervandsbaad, — disse Tab er iagttagne og sikre nok — og dernæst er det iagttaget, at eet 1ste Klasses Slagskib, en Slagkrydser og tre Ødelæggere blev saa voldsomt truffne, at de sandsynligvis er gaaet til Bunds, inden de har kunnet naa Havn. Endvidere maa det erindres, at mange af de undslupne Skibe blev saa alvorligt beskadigede af Kanonernes Ild og Torpedoangreb, at de ikke har kunnet bruges i mange Maaneder. Den tyske Flaade vendte tilbage til sin Elb-Basis efter at have mistet nogle af sine bedste Skibe og med de fleste af Resten i ukampdygtig Stand.

Det er kun taabelige Mennesker, der kan tænke sig, at

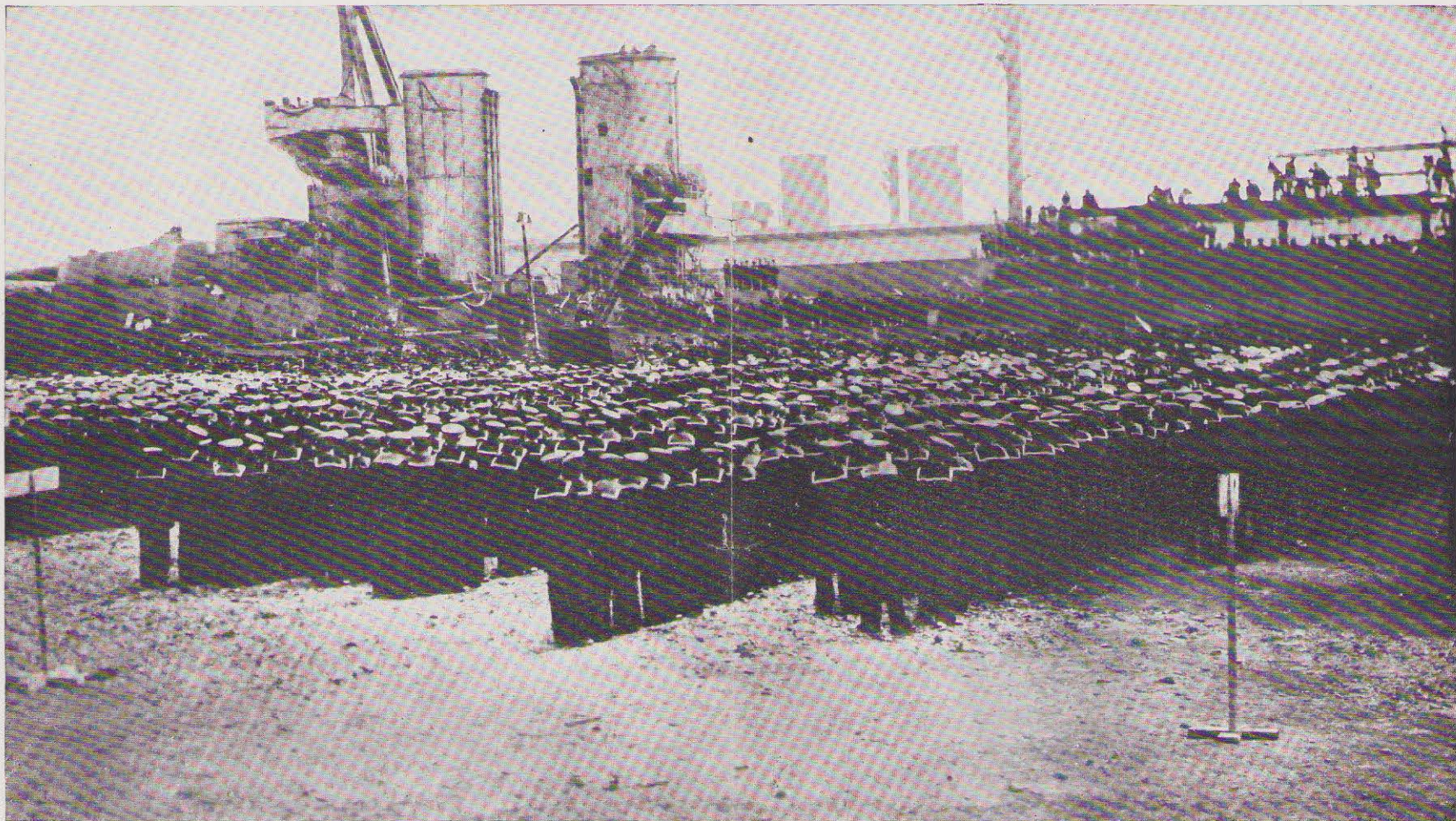

VICE-ADMIRAL SIR DAVID BEATTY, K.C.B., K.C.V.O., D.S.O.

Tabet af nogle faa Skibe skulde betyde en Svækkelse af Englands Magtstilling til Søs. Hvis en Flaade skal være noget mere værd end »gammelt Jern«, saa maa man modigt risikere den, naar Lejlighed hertil tilbyder sig. — Det sande Kriterium paa, om Udfaldet af en Kamp har været heldigt eller ikke, er om det strategiske Formaal med Kampen er naaet eller ikke. Hvad var nu Tysklands Maal? Hovedformaalet var at ødelægge Englands Herredømme til Søs. Men det var jo saa langt fra, at dette lykkedes. Fra det Øjeblik, da v. Scheer maatte søge Havn, hævdede den britiske Flaade Herredømmet paa Søen og hævder det endnu, og Blokaden, som Tyskland vilde bryde, trækkes tættere sammen end nogen Sinde. Tysklands sekundære Maal var at svække den engelske Flaade saaledes, at den næsten kun blev jævnbyrdig med dets egen. Atter her fejlede det Maalet, og Englands Overlegenhed blev ikke paa nogen Maade formindsket. Endelig nærrede Tyskland det Haab at kunne afskære og ødelægge en engelsk Flaadeafdeling, — men ogsaa dette slog fejl. Endnu den Dag i Dag er den engelske Slagkrydserflaade en levende og virksom Styrke, medens den tyske Slagkrydserflaade kun er en Skygge. — Resultatet af Slaget den 31. Maj er, at Englands Herredømme paa Havet er stærkere befæstet end nogen Sinde. Dets Virkning paa Krigen i det hele viste sig straks. Ruslands Herredømme over den østlige Del af Østersøen blev fast og sikkert, og Tysklands storslaaede Plan om ad Søvejen at støtte sine Operationer paa Østfronten forsvandt i Jyllandsslagets Røgskyer.

Der bør siges et Par Ord om den engelske Taktik og Strategi. Fra et taktisk Synspunkt afgiver Slaget et Eksem-

pel paa en taktisk Deling af Flaaden, som udførtes i den Hensigt at lokke en træg Fjende frem til Slag. Naturligvis er en saadan Plan begrebsmæssig forbunden med Risiko, men uden Risiko har aldrig nogen General eller Admiral baaret Sejren hjem. Kritik og Diskussion er ethvert Søslags uadskillelige Ledsagere, medmindre det, som Nelson's tre Slag, er saa oplagt, at al Drøftelse er unødigt. Men selv om Jyllandsslaget ikke fik den dramatiske Slutning som Trafalgar- eller Abukir-Slagene, var det i Virkeligheden absolut afgørende. Det slog den tyske Plan ned, ja ødelagde den fuldstændig. Det blev ikke — hvad det vilde være bleven, hvis det havde været lyst to Timer længer — en fuldstændig Ødelæggelse af Tysklands Sømagt, men det var et fuldgyldigt Bevis paa Englands Overlegenhed. Sir David Beatty gik frem mod haarde Chancer og store Vanskeligheder i Hawke's og Nelson's Aand. »Han viste endnu en Gang — som den Øverstkommanderende skriver — sine fremragende Egenskaber som tapper, ubøjelig Fører og korrekt og indsigtfuld Strateg. Han bedømte Situationen rigtig, saa snart han fik Fjendens lettere Styrker og senere hans Slagkrydsere og endelig hans Kampflaade i Sigte. Jeg kan fuldtud sympatisere med hans Følelser, da Taage og Mørke om Aftenen frarøvede Flaaden den fuldstændige Sejr, som alle dens Manøvrer havde haft for Øje, og for hvis Opnaaelse han og hans Skib i Forening havde stridt saa haardt.« Det er Tradition i det engelske Admiralitet at være sparsom med sin Ros og kun at rose, naar Rosen er er aldeles aabenbart fortjent. De vel valgte Ord, i hvilken Admiralitetet udtalte sin Anerkendelse af Sir John Jellicoe's Ledelse, gør stærkere Indtryk end rhetoriske Udgydel-

KONGEN HILSER PAA STORFLAADENS MANDSKAB EFTER SLAGET. — I BAGGRUNDEN H.M.S. „WARSPITE“.

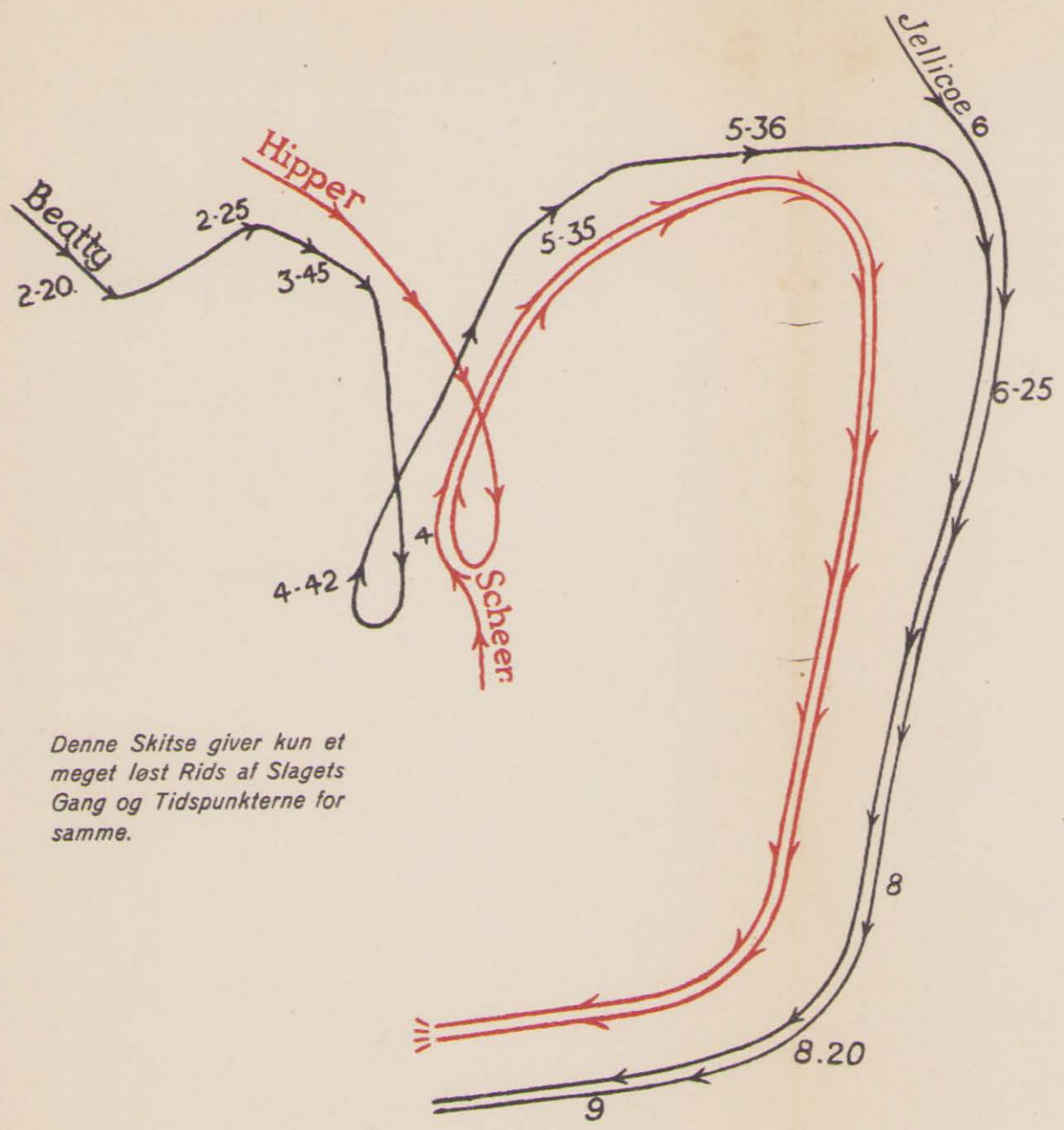
ser fra Chefen for en nybagt Marine: »Resultaterne af Kampen beviser, at Officerer og Besætninger paa Storflaaden har forstaaet baade, hvorledes de skulde granske de nye Problemer, som de var stillet overfor, og hvorledes de skulde føre sig deres erhvervede Kundskaber til praktisk Nytte. Landet stillede store Fordringer til dem, men de er alle fuldtud bleven opfyldte. Admiralitetet ønsker at tilkendegive Dem dets fulde Billigelse af Deres Operationer i denne Kamp.«

Lige saa udmærket som dette Slag blev kommanderet, lige saa uovertræffelig viste de engelske Sømænds Kampdygtighed sig at være. Det var over et Aarhundrede, siden England havde haft Lejlighed til en Søkamp af første Rang, og det kan rolig siges, at ikke engang ved Trafalgar fremtraadte Aanden hos dets Sømænd i et klarere Lys. Fortællingen om Slagskibet *Marlborough*, Krydseren *Southampton* og Ødelæggerne *Tipperary's*, *Onslow's* og *Defender's* Kamp vil forme sig som et nationalt Epos. Det er ikke noget, der behøver Udsmykning med rhetoriske Blomster. Det er en Nationalaand, som faar sin bedste Anerkendelse ikke gennem Historiens litterære Tillægsord, men gennem en simpel og følt Hyldest af den Mand, der ledede denne Aand. »Officerers og Mandskabs Holdning«, skriver Sir John Jellicoe, »gennem hele hint Døgn's Kamp er hævet over enhver Ros. Jeg har ikke Ord nok til at yde dem, hvad de fortjener. Fra alle Sider meldes der mig, at Fortidens glørværdige Traditioner hævdedes paa den mest glimrende Maade; i Slagskibene, i Krydserne, i de lettere Krydsere, i Ødelæggerne — overalt herskede den samme beundringsværdige Aand. Officerer og Mandskab var

koldblødige og urokkelige og gik til deres Værk med en Frejdighed, som vilde have ført dem gennem, hvad det skulde være. De saaredes Heltemod var Genstand for alles Beundring. Jeg kan ikke finde Ord til at udtrykke den Stolthed, hvormed jeg opfyldes over den Aand, der herskede i Flaaden.«

Denne Skitse giver kun et meget løst Rids af Slagets Gang og Tidspunkterne for samme.

V. PIOS BOGHANDEL

POVL BRANNER

BØGER OM KRIGEN

Horace G. Groser: Lord Kitchener	2.50
Edith Cavell: En Redegørelse for hendes Liv og Domfældelse. 3. Tusinde	0.35
General F. v. Bernhardt: Tyskland og den næste Krig 4. Tusinde	2.00
Andr. Winding: Krigsidyller. Stemninger fra Nordfrankrig	2.00
— Ærens Land, Frankrig 1915—16. Illustr. 2. Oplag	4.50
Gustaf Hellström: Joffre, Mennesket og Hærføreren .	1.25
Johs. Jørgensen: Klokke Roland. 20. Oplag.....	3.00
— — — — — indb.	5.50
— I det yderste Belgien 6. Tusinde ...	3.00
— — — — — indb.	5.50
Chr. Rimestad: Belgiens store Digtere.....	indb. 3.00
Friis-Møller: Belgiens Lyre. Udvalg af belgiske Digtere	2.50
Emile Waxweiler: Det neutrale og loyale Belgien ..	2.50
— Spørgsmaalet: Belgiens Neutralitet	2.00
Rudyard Kipling: Den nye Hær	1.00
— Frankrig i Krig	1.00
— Fra Flaadens Overdrev	1.25
— Undervandsbaadenes Bedrifter . . .	0.75
Carl Muusmann: Fra Sedan til Verdun.....	2.50
Romain Rolland: Over Kamp og Kiv	2.50
Arthur Green: En Krigsfanges Historie	1.50
Bogen om Belgien (udsolgt)	10.00
Kaptajn Fryatts Henrettelse	0.35
Maurice Maeterlinck: Krigens Ruiner	3.00

Desuden har Pios Boghandel udgivet 50 Hvidbøger, Graabøger og Pjecer om Krigen, der kan beses i enhver Boglade.